

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 360/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Kovácsom, Ružová dolina 17, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 134/2014 a jeho uznesení z 26. júla 2018, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 16/2019 a jeho uznesení z 29. mája 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 134/2014 a jeho uznesením z 26. júla 2018, ale aj čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 16/2019 a jeho uznesením z 29. mája 2019. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, ako aj zakázať obom všeobecným súdom pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľky.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 24 Cb 134/2014 z 26. júla 2018 v právnej veci sťažovateľky (žalobkyne) proti žalovanému – [REDAKOVANÉ] o vykonanie súpisu hnutelných vecí podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka rozhodol o zamietnutí tohto návrhu. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením č. k. 2 Cob 16/2019 z 29. mája 2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 5 Obdo 4/2021 z 25. januára 2022 odmietol, čím sťažovateľka vyčerpala všetky dostupné právne prostriedky na ochranu svojich práv.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces a práva konať pred súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na verejné vyhlásenie rozsudku podľa čl. 142 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru došlo vydaním rozhodnutia vo veci samej vo forme uznesenia o zamietnutí návrhu sťažovateľky. Ide o taký postup, ktorým okresný súd porušil niekoľko základných práv sťažovateľky, keďže o veci samej mal rozhodnúť rozsudkom. Rozhodnutím vo forme uznesenia namiesto rozsudku tak došlo k porušeniu práva sťažovateľky na verejné vyhlásenie rozsudku a práva na vyhlásenie rozsudku v mene Slovenskej republiky v zmysle čl. 142 ods. 3 ústavy, ako aj základného práva na dvojinštančné konanie, teda práva podať opravný prostriedok. Návrh na súpis hnutelných vecí podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzhľadom na tento špeciálny postup bol vecou samou, bol teda samotným predmetom konania, o ktorom mal okresný súd povinnosť rozhodnúť rozsudkom, a nie uznesením (§ 234 a § 212 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Pokiaľ i napriek tomu rozhodol uznesením, odňal sťažovateľke právo v zmysle čl. 142 ods. 3 ústavy.

5. Podľa sťažovateľky okresný súd vydaním uznesenia namiesto rozsudku odňal sťažovateľke právo na podanie opravného prostriedku, ktoré by jej za bežných okolností patrilo. Vydaním uznesenia namiesto rozsudku vo veci samej okresný súd odňal sťažovateľke právo konať pred súdom a znemožnil jej domáhať sa preskúmania súdneho rozhodnutia v medziach kasačného opravného prostriedku. Právo sťažovateľky na dvojinštančné konanie preto bolo porušené.

6. Okresný súd dospel k názoru, že poverovať súdneho exekútora spísaním zadržaných vecí súdom alebo vykonávať zo strany súdu akýsi predbežný súpis vecí je za danej situácie neúčelné a nehospodárne. Ide o právny záver, ktorý je pre sťažovateľku prekvapivý a znamená odopretie spravodlivosti. Nezákonné zamietnutie návrhu na súpis hnutelných vecí podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka so zdôvodnením, že poverovať súdneho exekútora je neúčelné a nehospodárne, znamená vo svojich dôsledkoch neprípustné odopretie súdnej ochrany uplatnenému subjektívnemu právu.

7. Za rovnako arbitrárne považuje sťažovateľka aj tvrdenie okresného súdu o tom, že súpis hnutelných vecí by mal byť údajne spojený s neprímeranými nákladmi. Ide o tvrdenie, ktoré nebolo nijako podložené.

8. Pre sťažovateľku je tiež nepochopiteľné, že všeobecné súdy nerozlišujú medzi jej záložným a zádržným právom. Záložné právo sťažovateľky vyplýva jednak z čl. III bodu 5 zmluvy o nájme nebytových priestorov z 27. januára 2014 („právo veci nájomcu predať a z výťažku uspokojiť svoje splatné pohľadávky voči nájomcovi, pričom zbytok je povinný vrátiť nájomcovi“), ale tiež z § 672 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na ochranu zákonného záložného práva môže sťažovateľka zadržať hnutelné veci žalovanej, pokiaľ jej pohľadávka na nájmomnom nebola uhradená, pretože po odnesení vecí by záložné právo sťažovateľky k hnutelným veciam žalovanej zo zákona zaniklo. Ide teda o právny prostriedok ochrany, ktorým sťažovateľka môže ochrániť svoje záložné právo tak,

aby ho neskôr mohla vykonať. Ako to z § 672 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka vyplýva, takýto prostriedok právnej ochrany môže sťažovateľka uplatniť, ak sa hnutelné veci odstraňujú (teda ak by hrozil zánik záložného práva odnesením vecí) a nájomné nie je zaplatené alebo zabezpečené. V takom prípade, ak sťažovateľka zadrží hnutelné veci na ochranu svojho záložného práva, je povinná požiadať súd o spísanie vecí. Nespísanie hnutelných vecí je potom len svojvôľou súdu, ktorý takéto rozhodnutie neoprel o žiadne zákonné ustanovenie. Uvedeným právnym názorom došlo k porušeniu princípov právneho štátu a princípu právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Pokiaľ ide o otázku „zabezpečenia“ nájomného (§ 672 ods. 2 druhá veta Občianskeho zákonníka), tento zákonný pojem je podľa sťažovateľky súdmi vykladaný chybné, a to na ujmu sťažovateľky z toho dôvodu, že jej pohľadávka údajne má byť zabezpečená ručením. Ručenie nemá uhradzovaciu funkciu, a preto je slabším prostriedkom ochrany ako záložné právo. Okresný súd zároveň poprel existujúcu judikatúru tvrdeniami o tom, že pre zmenu procesného predpisu nie je možné prihliadať na judikatúru posudzujúcu hmotnoprávnu normu, a preto by od 1. júla 2016 nemala vo veci existovať žiadna relevantná judikatúra. Pritom hmotnoprávne ustanovenie § 672 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka sa nezmenilo a sťažovateľka nevidí dôvod na rozdielny výklad za situácie, keď sa o veci konalo od 29. júla 2014. Druhým porušením legitímnych očakávaní sťažovateľky vychádzajúcich zo záveru, že ak súd pri žiadosti o preventívny súpis vydá formálne rozhodnutie, nájomcovi ho doručí až na mieste samom tak, aby nebol zmarený účel preventívneho súpisu, je postup okresného súdu, ktorý doručil uznesenie žalovanej a umožnil podať jej odvolanie, čím zmaril účel súpisu. Došlo tým k závažnému zásahu do princípu právnej istoty, resp. legitímnych očakávaní sťažovateľky a v konečnom dôsledku k hrubému porušeniu princípu spravodlivosti.

10. Okresný súd neumožnil sťažovateľke reagovať na podanie žalovanej z 24. mája 2018, ktoré žalovaná podala elektronicky, a toto vyjadrenie zaslal sťažovateľke až spolu s meritórnym rozhodnutím, ktorým návrh zamietol. Ide o postup, ktorým bola porušená požiadavka na rovnosť zbraní v zmysle čl. 47 ods. 2 a 3, ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

11. Po podaní žiadosti o súpis hnutelných vecí okresný súd pridelený veci sudcovi určenému v rozpore s rozvrhom práce na rok 2014, keďže ju pridelený sudcovi oddeleniu 24 Cb. Pritom podľa II. časti s názvom „Spoločné zásady pre trestnoprávny, občianskoprávny a obchodnoprávny úsek“ rozvrhu práce okresného súdu na rok 2014 v zmysle bodu 35b návrhy na vykonanie súpisu hnutelných vecí podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa zapisujú do registra „C“ náhodným výberom s tým, že v zmysle bodu 36 v prípade nejasnosti aplikácie týchto zásad rozhoduje predseda súdu. Z aplikovania zásad vymedzených rozvrhom práce je zrejmé, že súdne oddelenie 24 Cb je organizačne zaradené pod obchodnoprávny register. Predmetná vec je však žiadosťou o vykonanie súpisu hnutelných vecí podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Napriek skutočnosti, že v zmysle už spomínaného bodu 35b mal byť predmetný návrh zapísaný do občianskoprávneho registra „C“, táto povinnosť splnená nebola. Vzhľadom na skutočnosť, že žiadosť bola pridelená v rozpore s rozvrhom práce okresného súdu na rok 2014, sťažovateľka namietala nezákonnosť obsadenia súdu, resp. porušenie práva na zákonného sudcu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľky ako žalobkyne v konaní o vykonaní súpisu hnutel'ných vecí zadržaných sťažovateľkou v nebytovom priestore s výmerou ■■■ m² na ■■■ nadzemnom podlaží administratívno-prevádzkovej budovy na ■■■ predovšetkým postupom, ako aj uznesením okresného súdu, ktorý jej návrh zamietol a s ktorého závermi sťažovateľka v podstatnej časti ústavnej sťažnosti polemizuje. Okrem uvedeného sťažovateľka namieta aj porušenie označených práv postupom a rozhodnutím krajského súdu (bod IX petitu ústavnej sťažnosti), ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil.

13. Z ústavnej sťažnosti, ako aj rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 278/2019 z 22. októbra 2019 odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky z 8. septembra 2019, ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a čl. 142 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 134/2014 a jeho uznesením z 26. júla 2018, ale aj čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 16/2019 a jeho uznesením z 29. mája 2019.

14. Vo vzťahu k napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu, ako aj postupu a uzneseniu krajského súdu ústavný súd predchádzajúcu ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, uplatňujúc princíp subsidiarity, z ktorého vyplýva, že ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup okresného súdu v označenom konaní, pretože tento preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol o odvolaní sťažovateľky, a súčasne ústavný súd nemá právomoc preskúmať ani postup a uznesenie krajského súdu, ktoré bude podrobené dovolaciemu prieskumu, o ktorom v čase podania predchádzajúcej ústavnej sťažnosti ešte nebolo rozhodnuté. Uvedený záver ústavný súd vyvodil zo svojich zistení, z ktorých vyplynulo, že sťažovateľka na okresnom súde dovolanie podala.

15. Z uvedeného zároveň vyplýva, že konanie vedené ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 278/2019 a konanie vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1229/2022 je charakteristické totožnosťou účastníkov konania a rovnako aj totožnosťou predmetu rozhodovania ústavného súdu, ktorým je porušenie totožných práv sťažovateľky postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Cb 134/2014 a jeho uznesením z 26. júla 2018, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 16/2019 a jeho uznesením z 29. mája 2019, ako aj totožnosťou argumentácie uvedenej v oboch ústavných sťažnostiach.

16. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol (prekážka *res iudicata*), okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

17. Sťažovateľka sa teda domáha novou ústavnou sťažnosťou, aby ústavný súd o veci, o ktorej už raz právoplatne rozhodol, bez toho, aby sa zmenili podmienky konania, opätovne konal a rozhodol. Nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti

však nepredstavuje takú podmienku konania, ktorú možno dodatočne splniť v ďalšom návrhu, ktorým sa napáda totožné konanie, resp. postup toho istého orgánu verejnej moci, ktoré boli napadnuté v predchádzajúcom návrhu, ktorý bol odmietnutý pre nedostatok právomoci ústavného súdu, a to vo vzťahu k okresnému súdu, ako aj ku krajskému súdu.

18. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je neprípustná, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

19. Ústavný súd ako *obiter dictum* (vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu) dodáva, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

20. Sťažovateľka napriek skutočnosti, že v jej veci bolo o dovolaní už právoplatne rozhodnuté (uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Obdo 4/2021 z 25. januára 2022 o odmietnutí dovolania ako neprípustného), najvyšší súd ako porušiteľa svojich práv v petite ústavnej sťažnosti neoznačuje ani v odôvodnení ústavnej sťažnosti s jeho postupom či rozhodnutím nijako nepolemizuje, ani netvrdí, že niektorú námietku proti postupu alebo uzneseniu krajského súdu nemohla uplatniť v dovolaní. Ústavnému prieskumu uznesenia najvyššieho súdu tak bráni absencia jeho označenia v petite ústavnej sťažnosti, ako aj akákoľvek argumentácia v jej odôvodnení svedčiaca o porušení práv sťažovateľky. Pokiaľ sťažovateľka rozhodnutie najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania nenapáda (a teda ústavný súd ho nemôže spochybniť), jej ústavná sťažnosť, ak by nebola odmietnutá pre prekážku *res iudicata*, by musela byť odmietnutá pre jej oneskorené podanie podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu totiž v prípade podania neprípustného dovolania nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti posudzovať ani podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde (ktorý by inak bolo možné použiť na námietky, ktoré nebolo proti skoršiemu rozhodnutiu možné uplatniť v dovolacom konaní, čo však dokonca sťažovateľka v ústavnej sťažnosti ani netvrdí).

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu